

tijdens de opleiding specifieke kledingvoorschriften, hygiënemaatregelen of kwaliteitsvoorschriften gelden, worden deze ruim tevoren bekendgemaakt. De afdeling of instelling waar je het onderwijsonderdeel volgt, is verantwoordelijk voor deze voorschriften en het op tijd bekendmaken hiervan, maar je hebt ook de plicht hiernaar te informeren alvorens handelingen op patiënten uit te voeren.

- Bij onderdelen van de opleiding waarbij je directe of indirecte patiëntcontacten hebt, gedraagt iedereen zich professioneel en functioneel en volgens normen van het ziekenhuis waarin je verkeert. Je zorgt ervoor dat je niet in negatieve zin opvalt. Je bent in optimale lichamelijke en geestelijke conditie, hebt een optimale hygiëne, zorgt dat de patiënt door jou geen onnodige last of ongemak heeft, je zorgt dat er geen vermijdbare belemmering of verstoring van het patiëntcontact is, je geeft geen aanstoot aan anderen en je hebt optimale aandacht voor de patiënt. Onprofessioneel gedrag wordt besproken en kan direct gemeld worden aan de studieadviseur voor verder onderzoek of aan de commissie professioneel gedrag.
- Wanneer je persoonlijke belemmeringen verwacht of ervaart bij het uitvoeren of ondergaan van lichamelijk onderzoek, of met betrekking tot specifieke kledingvoorschriften, dien je dat minstens 4 weken tevoren aan te geven bij de studieadviseurs. Zij zullen samen met jou kijken waar je tegenaan loopt en eventueel voor je bemiddelen bij het zoeken naar een oplossing. Indien nodig of zinvol, verwijzen de studieadviseurs je door naar de coördinator van het vaardighedenonderwijs voor een gesprek. Als je reële argumenten hebt die worden ondersteund door de studieadviseurs en de coördinator van het vaardighedenonderwijs, kan in overleg een tijdelijke aanpassing van het onderwijs worden gemaakt. Het principe hierbij is: alle onderdelen van het vaardighedenonderwijs zijn uiteindelijk verplicht voor iedereen.

* Waar in de tekst patiënt staat, worden ook proefpersoon of simulatiepatiënt bedoeld.

De contactgegevens van de studieadviseurs zijn te vinden op www.amc.nl (aankomende studenten) en op Blackboard – AMC Algemeen (zittende studenten).

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Academisch Medisch Centrum

Universiteit van Amsterdam

Patiëntgebonden vaardighedenonderwijs AMC-UvA

Tijdens de studie geneeskunde aan de UvA-AMC leer je vaardigheden zoals het voeren van gesprekken met patiënten en het uitvoeren van lichamelijk onderzoek. Deze patiëntgebonden vaardigheden worden in alle studie jaren geoefend in practica. Voordat je met patiënten gaat werken oefen je de vaardigheden met en op je medestudenten,

met en op simulatiepatiënten en voor een aantal onderzoeken op daarvoor specifiek opgeleide praktijkdocenten. **Zelf ben je dus regelmatig proefpersoon voor je medestudenten.**

Feedback

Naast het actief oefenen op medestudenten heeft het passief ondergaan van lichamelijk onderzoek een duidelijke functie binnen de opleiding, in de zin dat studenten daardoor letterlijk ervaren wat het lichamelijk onderzoek voor een patiënt inhoudt. Bovendien kunnen studenten alleen zelf actief oefenen wanneer andere studenten hen daartoe de gelegenheid bieden: voor wat hoort wat. Je geeft elkaar voortdurend feedback en staat open om deze te ontvangen en om te reflecteren op je eigen rol. In de rol van arts werk je aan je beroepshouding tegenover patiënten en in de rol van proefpersoon ervaar je hoe het is om patiënt te zijn, bijvoorbeeld hoe het is om een gesprek met

een arts te voeren, een bepaald onderzoek te ondergaan en hoe het gedrag van de arts op je overkomt. Deze practica starten in het eerste studiejaar en wordt voortgezet gedurende de hele bachelorperiode en het begin van de masterfase.

Contact met patiënten

De simulatiepatiënten en de praktijkdocenten zijn speciaal door het AMC getraind. Zij geven goed aan hoe een gesprek of een onderzoek op hen overkomt. Zo krijg je naast de feedback van je collega-studenten en de docent, van hen feedback. Je krijgt vanaf het eerste jaar te maken met simulatie- en echte patiënten bij onderwijs in gespreksvaardigheden. Praktijkdocenten geven feedback als docent en als patiënt; dit vindt plaats in de masterfase.

Contact met patiënten vindt in de bacheloropleiding plaats tijdens de verpleeghulpstage in het eerste jaar en de junior coschappen in het tweede jaar. In de masterfase heb je tijdens alle coschappen en soms ook tijdens je wetenschappelijke stage contact met patiënten.

Met betrekking tot patiëntgebonden vaardigheden en patiëntcontacten van studenten geneeskunde heeft het AMC specifieke regels en richtlijnen opgesteld. Naast deze specifieke regels en richtlijnen gelden natuurlijk de algemene omgangs- en fatsoensregels.

Professioneel gedrag

Je gedraagt je als student geneeskunde professioneel in de omgang met anderen binnen en buiten de medische setting, dus ook tegen baliemedewerkers en ander personeel. Het aanleren van professioneel gedrag in de medische situatie staat centraal tijdens je geneeskundeopleiding in het AMC. Kort samengevat is professioneel gedrag het gedrag zoals we dat van een professional op de werkvloer zouden willen en verwachten te zien. Het gaat dus niet alleen om wát je doet, maar ook om hóe je dit doet en of je in staat bent op je gedrag te reflecteren. Je bent je bijvoorbeeld bewust van je machtige positie (door de kennis waarover je beschikt) en je verantwoordelijkheid (door de kwetsbaarheid en de afhankelijkheid van de patiënt) en hoe je

omgaat met fouten. Professioneel gedrag (omgaan met de taken, jezelf en met anderen) is een essentiële kwaliteit van de goede arts.

Hierna volgt een samenvatting van de belangrijkste regels en richtlijnen met betrekking tot patiëntgebonden vaardigheden en patiëntcontacten. Studenten geneeskunde kunnen de volledige versie vinden op Blackboard in de course AMC Algemeen- Regelingen & Formulieren.

Samenvatting regels en richtlijnen voor studenten*

- Je realiseert je dat je medestudent in de rol van patiënt, de simulatiepatiënt of de echte patiënt zich in een kwetsbare positie bevindt, doordat hij/zij zich door jou laat observeren of onderzoeken. Je houdt je meteen vanaf de start van de opleiding aan de geheimhoudingsplicht die voor artsen geldt. Dit is het beroepsgeheim dat is afgeleid van het beroepsgeheim zoals dat geldt voor alle beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en dat beschreven is in de wet op de geneeskundige behandelovereenkomst (WGBO). Daarom heb je bij inschrijving bij de studie een WGBO verklaring ingevuld. Deze geheimhoudingsplicht betreft zowel (college)patiënten, als simulatie patiënten en medestudenten.
- Je wordt ruim van tevoren via het rooster op de hoogte gebracht van aard en moment van alle onderwijsonderdelen waarbij studenten op elkaar oefenen of in aanraking komen met patiënten en van de regels en richtlijnen die daarvoor gelden.
- Je bent verplicht om in oefensituaties (ook) de rol van de patiënt aan te nemen. Dit is van groot belang voor je vorming tot arts. Het onderling oefenen van lichamelijk onderzoek –in de breedste zin van het woord (dus inclusief EHBO en bloed prikken)– bij zowel mannen als vrouwen is verplicht voor alle studenten geneeskunde. Een uitzondering hierop is het genitaal en inwendig onderzoek bij mannen en vrouwen; dit onderzoek oefenen studenten niet op elkaar. Voor het oefenen hiervan is oefenmateriaal beschikbaar en zijn speciale praktijkdocenten opgeleid. Het oefenen van genitaal en inwendig onderzoek via deze alternatieven is voor alle studenten verplicht en niet onderhandelbaar. NB: Het borstonderzoek wordt wel onderling geoefend.
- Je mag pas patiëntcontacten aangaan (anamnese en lichamelijk onderzoek) wanneer je na zorgvuldige oefening een zekere bekwaamheid hierin hebt gekregen bij beide geslachten. Als je nog niet bekwaam bent, dan mag je alleen onder supervisie oefenen. Wanneer er bij onderdelen (stages)